

УДК: 341.232:004

ЗАБАРА І.М., кандидат юридичних наук, кафедра міжнародного права
Інституту міжнародних відносин Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ

Анотація. У статті досліджуються питання, пов'язані із становленням і розвитком міжнародно-правового регулювання обміну інформацією. Автор аналізує тенденції у формуванні міжнародно-правових основ обміну інформацією, що склалися на межі 70-80 років ХХ сторіччя, а також сучасне міжнародно-правове регулювання обміну інформацією між суб'єктами міжнародного права.

Ключові слова: інформація, міжнародний обмін інформацією, міжнародно-правове регулювання обміну інформацією.

Аннотация. В статье исследуются вопросы, связанные со становлением и развитием международно-правового регулирования обмена информацией. Автор анализирует тенденции в формировании международно-правовых основ обмена информацией, сложившиеся на рубеже 70-80 годов ХХ столетия, а также современное международно-правовое регулирование обмена информацией между субъектами международного права.

Ключевые слова: информация, международный обмен информацией, международно-правовое регулирование обмена информацией.

Summary. This article investigates issues related to the formation and development of international legal regulation of information exchange. The author analyses the trends in the formation of an international legal framework for the exchange of information, developed at the turn of the twentieth century, 70-80 years, as well as contemporary international legal regulation of information exchange between subjects of international law.

Key words: information, international exchange of information, international legal regulation of exchange of information.

Постановка проблеми. Важливим аспектом міжнародної інформаційної діяльності суб'єктів міжнародного права є участь у міжнародному інформаційному обміні. Характерні для початкового періоду розвитку спорадичність і епізодичність з часом були змінені на стійкі і тривалі відносини і виокремили обмін інформацією в самостійну сферу соціальних і міжнародних відносин. Це мало наслідком формування спеціальних норм, покликаних регулювати ці відносини. Забезпечення можливості розширення міжнародних обмінів інформацією, заснованих на дотриманні основних принципів міжнародного права, постало першочерговою задачею.

З часом зміна бачення місця і ролі інформації викликала зміни в міжнародних інформаційних відносинах. І однією з перших, кого вони торкнулися, стала діяльність суб'єктів міжнародного права з міжнародного обміну інформацією. Саме тому особливої актуальності набуває розгляд питань, пов'язаних з міжнародно-правовим регулюванням обміну інформацією, зокрема з позицій як формування міжнародно-правових основ обміну інформацією, так і сучасного бачення розвитку міжнародно-правового регулювання. На увагу заслуговує розгляд не тільки джерел, а й поглядів вчених на концептуальні засади правового регулювання обміну інформацією.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Початок доктринальних досліджень, пов'язаних з міжнародно-правовим регулюванням обміну інформацією, було покладено у сімдесяті роки двадцятого сторіччя. З цього напрямку почались наукові дослідження інформаційної діяльності суб'єктів міжнародного права. Незважаючи на досить тривалий час розвитку, вони переважно носили фрагментарний характер.

З часом, поява нових концепцій розвитку міжнародних інформаційних відносин викликала увагу до міжнародно-правового регулювання обміну інформацією як з практичної, так і теоретичної точок зору. Питання обміну інформацією стали дедалі частіше розглядатися з позицій вирішення окремих практичних питань в рамках міжнародних організацій і у міждержавних відносинах.

Особливу увагу проблемі міжнародно-правового регулювання обміну інформацією почали приділяти і представники доктрини – Ю.М. Колосов (1974 р.), О.М. Овсяк (1983 р.), І.І. Мисик (1987 р.), О.В. Собакіна (1987 р.), О.В. Єрмішина (1988 р.), І.Н. Грязін (1988 р.), В.Я. Суворова (1989 р.), О.Г. Дніпровський (1989 р.), В.П. Талімончик (2011 р.), В.В. Єрмакова (2011 р.) [1] та інші. Окремі положення міжнародного обміну інформацією досліджували Ю.Б. Кашлев, Г.М. Вачнадзе, В. Нелепін, М. Усубян [2] та інші.

Серед розглянутих авторами були питання щодо формування міжнародно-правових норм міжнародного обміну масовою інформацією, міжнародно-правових проблем обміну масовою інформацією та обміну інформатикою, регулювання участі транснаціональних корпорацій у міжнародному обміні масовою інформацією. Певною мірою були дослідженні питання ролі ООН у формуванні норм міжнародного обміну інформацією та участі міжнародних організацій у регулюванні міжнародного обміну інформацією.

Проте залишаються недослідженими питання щодо міжнародно-правового регулювання обміну інформацією між суб'єктами міжнародного права, зокрема щодо принципів, об'єкта, порядку, умов обміну, правового режиму інформації.

Метою статті є визначення особливостей міжнародно-правового регулювання інституту обміну інформацією. У зв'язку з цим вартими розгляду постають питання щодо становлення і розвитку міжнародно-правового обміну інформацією, його умов, тенденцій розвитку.

Виклад основного матеріалу. Історично склалось так, що обмін інформацією між суб'єктами міжнародного права відбувається досить тривалий час. Положення щодо обміну інформацією епізодично зустрічаються в окремих міжнародних угодах із різноманітних питань з прадавніх часів. Проте, тільки з двадцятого сторіччя, включення положень щодо обміну інформацією у міжнародні договори набуло систематичного характеру.

Щодо доктринальних досліджень, то вони, на відміну від інших видів інформаційної діяльності, велись тільки протягом останніх чотирьох десятиліть і мали вибіркового характеру. До того ж, для цього періоду характерним було те, що предметом дослідження в тематиці міжнародного обміну інформацією завжди були питання міжнародно-правового регулювання тільки однієї категорії інформації – масової.

Разом з тим, парадоксальним виступає той факт, що переважна кількість міжнародних угод, які уклалися з часу створення ООН (в тому числі і самою ООН) [3], містила низку положень щодо обміну різноманітною інформацією, які, проте, не стали предметом досліджень. Такі положення про обмін інформацією між суб'єктами міжнародного права включалися до тексту міжнародних угод (іноді досить ґрунтовно визначаючи питання щодо обміну інформацією) [4]. Як правило, їх включали до текстів

універсальних, регіональних і двосторонніх угод. Крім того, положення щодо обміну інформацією посіли значне місце і в угодах між міжнародними організаціями [5].

Така ситуація має своє пояснення. Протягом тривалого часу концептуальне розуміння поняття “міжнародний обмін інформацією” було різним. Радянська доктрина міжнародного права розглядала “обмін інформацією” (“міжнародний обмін інформацією”, “інформаційний обмін”, “міжнародний інформаційний обмін”, “транскордонний інформаційний обмін”) в загальному контексті як поширення масової інформації за кордони держави. Характерною для того часу була позиція, висловлена спільно Ю.М. Колосовим і В.І. Цеповим, які, розглядаючи питання правового регулювання міжнародного обміну інформацією, зазначали, що він представляє собою “поширення за допомогою відповідних технічних засобів ідей та уявлень, пануючих у одних державах, серед населення інших” [6, с. 15].

Варто підкреслити, що виокремлення категорії саме *масової інформації* для характеристики відносин, пов’язаних з міжнародно-правовим регулюванням обміну інформацією було характерним у початковий період дослідження цієї тематики (період 70-80 років ХХ сторіччя) [4]. На підтвердження цього варто звернути увагу на погляд, висловлений О.В. Єрмішиною, яка зазначила, що міжнародний обмін інформацією представляє собою “передачу масової інформації через національні кордони” [7, с. 19].

Такий підхід, на якому ґрунтувалась не тільки позиція радянської доктрини міжнародного права, продовжував відображати, на нашу думку, притаманне ще для 30-х років ХХ сторіччя бачення міжнародного обміну інформацією, закріплене Південноамериканською угодою про радіозв’язок 1935 року та Міжнародною конвенцією про використання радіомовлення в інтересах миру 1936 року [4].

Тривалий час західні доктрини міжнародного права дотримувались аналогічного підходу. Ситуація почала змінюватись із появою космічної техніки і нового концептуального бачення міжнародного обміну інформацією. Можливість взаємної трансляції радіо- та телевізійних передач на цілі регіони і в той же час намагання держав дотримуватись принципів міжнародного права хоча й надали нове бачення для розвитку цього інституту, проте не були позбавлені політичного й ідеологічного впливу.

З часом у радянській доктрині більш чітко була висловлена позиція з питань міжнародного обміну інформацією. Було зроблено акцент саме на питаннях правового регулювання масової інформації. Зокрема, зазначалось, що міжнародно-правове регулювання масової інформації “здійснюється шляхом застосування принципів і норм, що визначають права і обов’язки суб’єктів міжнародного права в області поширення ідей і відомостей серед населення іноземних держав” [8, с. 152]. У доктрині міжнародного права навіть висловлювалася думка про те, що міжнародно-правове регулювання засобів масової інформації представляє собою окрему галузь загального міжнародного права [8, с. 152]. Таке бачення міжнародно-правового регулювання обміну інформацією було характерним для часів розвитку концепції нового міжнародного інформаційного і комунікаційного порядку і проіснувало до кінця 80-х років ХХ сторіччя.

Слід звернути увагу на те, що такий підхід до міжнародного обміну інформацією не передбачав взаємної передачі інформації ані в певному порядку, ані на певних умовах і принципах між суб’єктами міжнародного права. За своїм змістом він фактично більше відповідав односторонньому поширенню інформації, що здійснювалася державами і міжнародними організаціями на свій розсуд. При цьому, інформація, що поширювалася, так само як і у попередні часи, за змістом обмежувалася тільки категорією масової інформації.

Разом з тим, нове доктринальне бачення проблематики, пов'язаної з міжнародним обміном інформацією, а також його майбутнім міжнародно-правовим регулюванням, було, в цей же час, викладено О.В. Собакіною (1987 р.). Вона, зазначивши, що для міжнародних інформаційних обмінів характерним є обмін масовою інформацією та повідомленнями, які мають політико-ідеологічний аспект [9, с. 77], звернула увагу на те, що міжнародний обмін інформацією цим не може обмежуватися.

На думку автора, зміни у розумінні соціальної ролі інформації у світовому розвитку призвели до нової оцінки як інформації, так і засобів її використання, і викликали дослідження питань їх міжнародного обміну [10, с. 77]. При цьому вона зазначала, що “створення міжнародних банків даних, розгортання широкої мережі передачі науково-технічної і економічної інформації створюють умови для багатогранного співробітництва у сфері спеціалізованої інформації” [9, с. 77].

Такий доктринальний підхід змінював докорінним чином погляд на міжнародний обмін інформацією.

Однак розвиток в цьому напрямі наукових досліджень досить тривалий час був відсутній.

Цікавий погляд на проблематику міжнародного обміну інформацією висловила В.П. Талімончик (2011 г). Характеризуючи міжнародно-правове регулювання відносин інформаційного обміну, автор запропонувала розглянути весь спектр питань з точки зору концепції глобального інформаційного суспільства [11]. Така позиція автора є дискусійною, оскільки передбачає включення до відносин міжнародного обміну інформацією усього кола питань, які або належать до інших видів міжнародної інформаційної діяльності, або безпосередньо з ним не пов'язані.

Усе зазначене вище дозволяє нам, врахувавши як доктринальні підходи, так і міжнародно-правові угоди, висловити і свою позицію в цьому питанні.

На нашу думку, міжнародний обмін інформацією має свої, притаманні особливості, що відрізняють його від здійснюваних суб'єктами міжнародного права інших видів міжнародної інформаційної діяльності. Особливості міжнародного обміну інформацією можуть бути охарактеризовані наступним чином.

1. Міжнародний обмін інформацією передбачає взаємну передачу суб'єктами міжнародного права інформації (даних, відомостей, повідомлень) на добровільній, паритетній, погодженій основі. Міжнародні двосторонні та багатосторонні угоди суб'єктів міжнародного права є підставою для здійснення обміну інформацією, що може відбуватися як одноразово, так і багаторазово, періодично або постійно.

Зазначимо, що одностороннє поширення суб'єктом міжнародного права інформації (одноразово або багаторазово) не може розглядатися в якості міжнародного обміну інформацією. Також не може розглядатися як міжнародний обмін інформацією і одностороннє отримання (збір) інформації.

2. Важливими для міжнародного обміну інформацією є принципи обміну. Їх дослідженню присвячено кілька монографічних робіт [12], проте загальне теоретичне бачення цієї проблеми відсутнє.

Разом з тим, беззаперечним є те, що міжнародно-правове регулювання обміну інформацією між суб'єктами міжнародного права повинно здійснюватися при дотриманні договірними сторонами таких принципів сучасного міжнародного права, як принцип суверенної рівності держав, принцип заборони застосування сили або загрози силою, принцип територіальної цілісності держав, принцип невтручання, принцип мирного врегулювання спорів, принцип співробітництва, принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.

З *принципу суверенної рівності* випливає рівноправ'я держав при визначенні порядку, умов інформаційної діяльності та міжнародно-правового режиму інформації.

Нав'язування державі тих чи інших умов використання інформації, інформаційних ресурсів, інформаційних систем і мереж шляхом тиску або примусу є неприпустимим, оскільки протирічить *принципу заборони застосування сили або загрози силою*.

З *принципу територіальної цілісності держав* випливає обов'язок кожної держави використовувати таким чином належну їй інформацію, інформаційно-комунікаційні технології, об'єкти інформаційної інфраструктури, щоб не заподіювати шкоди іншим державам.

В той же час кожна держава є вільною у межах договірному режиму використовувати інформацію на свій розсуд, оскільки це не заподіює шкоди суверенітету і територіальній цілісності інших держав. Тому будь-які претензії з приводу правомірного використання державами інформації є неприпустимими, оскільки означатимуть втручання в її внутрішні справи і, відповідно, порушення *принципу невтручання*. Будь-які спори між державами з приводу обміну інформацією повинні вирішуватися ними взаємно погодженими мирними засобами, з дотриманням *принципу мирного врегулювання спорів*.

Особливе значення при міжнародно-правовому регулюванні обміну інформацією має *принцип співробітництва*. Держави відповідно до цього принципу зобов'язані добросовісно співробітничати згідно з цілями та принципами ООН з метою досягнення взаємоприйняттого, такого що враховує їхні взаємні права, інтереси і загальнолюдські цінності, використання інформації; сприяти взаєморозумінню, довірі, дружнім та добросусідським відносинам в умовах миру, безпеки та справедливості; підвищенню добробуту народів; ширшого ознайомлення інших держав з власними досягненнями в економіці, науці, техніці, культурі; робити власні досягнення в цих сферах надбанням інших.

Разом з тим, основні принципи міжнародного права, що є керівними началами при регулюванні міжнародного обміну інформацією, не тільки не виключають, а й припускають договірну конкретизацію на основі взаємного співробітництва держав.

Варто відмітити, що спеціальні принципи міжнародного обміну інформацією містяться в міжнародних актах, зокрема прийнятій ЮНЕСКО *Декларації про основні принципи, що стосуються внеску засобів масової інформації у зміцнення миру та міжнародного взаєморозуміння, в розвиток прав людини і у боротьбу проти расизму і апартеїду і підбурення до війни 1978 року*, прийнятій ООН і ЮНЕСКО *Декларації принципів “Побудова інформаційного суспільства – глобальна задача нового тисячоліття” 2003 року*, прийнятій Радою Європи *Декларації про свободу обміну інформацією в Інтернеті 2003 року*.

Варто звернути увагу на те, що прийняті в різні часи, побудовані на різних концептуальних засадах, такі принципи відображають притаманне для того часу бачення правових засад міжнародного обміну інформацією. І, на нашу думку, не усі з цих декларативних принципів можна розглядати в якості принципів міжнародного інформаційного обміну.

3. Зазвичай, положення міжнародних угод щодо обміну інформацією можуть передбачати мету, об'єкт, порядок, умови обміну і правовий режим інформації.

Метою міжнародного обміну інформацією є взаємне ознайомлення сторін, узгодження спільної політики і діяльності суб'єктів міжнародного права.

Об'єктом міжнародного інформаційного обміну виступають документована інформація, інформаційні ресурси, інформаційні продукти та інформаційні послуги.

Порядок обміну інформацією передбачає послідовність дій суб'єктів міжнародного права щодо взаємного надання інформації (наприклад, порядок обміну може передбачати надання інформації з одного або кількох питань не на регулярній основі; надання на регулярній або періодичній основі інформації з визначеного кола питань певному органу міжнародної організації тощо).

Умови міжнародного обміну інформацією передбачають обов'язки суб'єктів щодо взаємної передачі суб'єктами міжнародного права інформації даних, відомостей, повідомлень (наприклад, умови обміну інформацією між міжнародними організаціями, зазвичай передбачають взаємне надання інформації про поточну та перспективну діяльність організацій для наступної розробки, погодження і реалізації загальної політики відповідно до задач, визначених статутами організацій).

Правовий режим інформації визначає умови доступу і поширення інформації, отриманої шляхом міжнародного обміну інформацією у відношенні до третіх осіб. Інформація, отримана шляхом міжнародного обміну між суб'єктами міжнародного права, може мати різний міжнародно-правовий режим (обмежена для використання (таємна, конфіденційна), призначена для вільного обігу тощо).

4. У міжнародному праві склалося дві групи угод між суб'єктами міжнародного права щодо обміну інформацією.

До першої групи входить значна кількість міжнародних угод, у яких, крім інших, містяться і умови щодо обміну інформацією. В цих договорах визначаються тільки загальні положення щодо обміну відповідною інформацією між договірними сторонами (наприклад, в міждержавних угодах про правову допомогу; в угодах між міжнародними організаціями про основи взаємовідносин і співробітництво; в угодах між державами і міжнародними організаціями з приводу діяльності в рамках організації тощо).

До другої групи входять угоди, що укладаються суб'єктами міжнародного права виключно з питань обміну інформації одного змісту. До таких можна віднести угоди про обмін будь-якою інформацією, з приводу якої сторони дійшли згоди про обмін. Останнім часом у відносинах між ними спостерігається тенденція до укладання угод з обміну окремими видами інформації – правової [13], економічної [14], екологічної [15], науково-технічної [16], освітньої [17], військової [18], щодо надзвичайних ситуацій [19] тощо.

5. Договірній практиці у сфері міжнародного права відомі угоди, що містять положення про обмін інформацією. Зокрема, серед них: а) міждержавні угоди (універсальні, регіональні і двосторонні); б) угоди міжнародних організацій між собою; в) угоди міжнародних організацій з державами.

Аналіз положень цих угод свідчить про те, що вони мають різні мету, об'єкт, порядок, умови обміну і правовий режим інформації.

6. Обмін інформацією між суб'єктами міжнародного права може відбуватися на підставі укладених угод за допомогою: а) будь-яких носіїв; б) інформаційних баз даних (наприклад, баз даних міжнародних організацій – ООН, МАГАТЕ, ІНТЕРПОЛ); в) засобів міжнародного інформаційного обміну (наприклад, за допомогою інформаційних систем – Глобальної системи телез'язку Всесвітньої служби погоди Всесвітньої метеорологічної організації; Інформаційної системи Всесвітньої метеорологічної організації тощо).

Отже, зазначені положення дають нам фактичну можливість говорити про міжнародний обмін інформацією як один із видів міжнародної інформаційної діяльності суб'єктів міжнародного права. Він відрізняється від інших видів діяльності, зокрема

поширення інформації, збору інформації, що теж здійснюються суб'єктами міжнародного права.

Реальністю сучасного часу стало те, що розвиток міжнародних інформаційних відносин почав набагато випереджати їхнє міжнародно-правове регулювання. Поява нових відносин, їх ускладнення і трансформація викликають необхідність дослідження нових умов, за яких здійснюватиметься міжнародно-правове регулювання обміну інформацією.

Висновки.

Таким чином, розглянувши питання, пов'язані із становленням і розвитком міжнародно-правового регулювання обміну інформацією, можна зазначити наступне:

– перші наукові дослідження міжнародно-правових основ обміну інформацією розпочались з 70 років ХХ сторіччя;

– тематика досліджень цього періоду була зосереджена переважно на питаннях міжнародно-правового регулювання використання масової інформації та визначенні технічних умов її поширення;

– міжнародний обмін інформацією в сучасних умовах передбачає взаємну передачу суб'єктами міжнародного права інформації на добровільній, паритетній, погодженій основі;

– положення міжнародних угод (універсальних, регіональних і двосторонніх) можуть передбачати мету, об'єкт, порядок, умови обміну інформацією та її правовий режим;

– спостерігається тенденція до укладання суб'єктами міжнародного права угод з обміну окремими видами інформації;

– обмін інформацією між суб'єктами міжнародного права відбуватися за допомогою будь-яких носіїв, інформаційних баз даних, засобів міжнародного інформаційного обміну;

– міжнародний обмін інформацією виступає в якості суттєвого додаткового фактору розвитку міжнародних інформаційних відносин.

Перспективи подальших досліджень. Актуальними, на нашу думку, можуть бути подальші дослідження умов і особливостей міжнародно-правового регулювання обміну інформацією у міждержавних угодах, угодах міжнародних організацій між собою, а також угодах міжнародних організацій з державами.

Використана література

1. Колосов Ю.М. Массовая информация и международное право / Ю.М. Колосов – М., “Международ. отношения”, 1974. – 168 с.; Овсяк О. Міжнародно-правові проблеми регулювання поширення інформації та обміну нею // Радянське право. – К., 1983. – № 5 – С. 64-67; Мысык И.И. Международно-правовое регулирование отношений информационного обмена СССР с зарубежными странами: автореф. дис. на соискание научной степени канд. юрид. наук / И.И. Мысык; АН УССР. Ин-т государства и права. – К., 1987. – 19 с.; Мысык И.И. Некоторые проблемы международно-правового регулирования обмена информацией // Вест. Киев. ун-та. междунар. отношений и междунар. права. – 1987. – Вып. 24. – С. 74-78; Собакина Е.В. Международно-правовые проблемы международных обменов информатикой // Сов. государство и право. – 1987. – № 4. – С. 77-81; Собакина Е.В. Роль ООН в формировании международно-правовых норм международного обмена информацией / Е.В. Собакина // 40-летие ООН : актуальные проблемы развития международного права и международных отношений. – М., 1988. – С. 26-37; Ермишина Е.В. Международный обмен информацией : правовые аспекты / Е.В. Ермишина. – М. : Междунар. отношения, 1988. – 144 с.; Грязин И.Н. О правовом режиме передачи машиночитаемой информации по международным сетям

електросвязи / И.Н. Грязин // Учен. зап. Тарт. ун-та. – 1988. – Вып. 801. – С. 57-68; Суворова В.Я. Роль обмена информацией в обеспечении реализации норм международного права // Проблемы реализации норм международного права : *межвуз. сб. науч. тр.* / отв. ред. Г.В. Игнатенко; Свердлов. юрид. ин-т им. Р.А. Руденко. – Свердловск : СЮИ, 1989. – С. 25-40; Днепровский А.Г. Правовые проблемы нового международного информационного порядка / А.Г. Днепровский – М. : Наука, 1989. – 142 с.; Талимончик В.П. Международно-правовое регулирование отношений информационного обмена / В.П. Талимончик. – С-Пб. : Издательство “Юридический центр-Пресс”, 2011, – 382 с.; Ермакова В.В. Проблемы правового регулирования межгосударственного информационного обмена в СНГ // Информационное право. – 2011. – № 4 (27). – С. 21-25.

2. Вачнадзе Г.Н. Международный обмен информацией : его сторонники и противники / Г.Н. Вачнадзе, Ю.Б. Кашлев. – [2-е изд., доп.]. – Тбилиси : Сабчота Сакартвело, 1980. – 387 с.; Нелепин В. К вопросу о правовой охране информационного обмена. – Режим доступа : [//www.russianlaw.net/law/netlaw/articles/paper07.htm](http://www.russianlaw.net/law/netlaw/articles/paper07.htm); Усубян М. Правовая охрана персональных данных и свобода трансграничных информационных обменов. – Режим доступа : [//www.russianlaw.net/law/civil_rights/pd/paper09](http://www.russianlaw.net/law/civil_rights/pd/paper09)

3. В якості прикладу можна назвати угоди : Соглашение между Организацией Объединенных Наций и Международной организацией труда от 30 мая 1946 г. – Режим доступа : [//www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/nu.htm](http://www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/nu.htm); Соглашения между Организацией Объединенных Наций и Организацией Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры 1946 года. – Режим доступа : [//www.unesdoc.unesco.org/images/0012/001255/125590r.pdf#page=7%3Cbr%20/%3E](http://www.unesdoc.unesco.org/images/0012/001255/125590r.pdf#page=7%3Cbr%20/%3E); Соглашение между Организацией Объединенных Наций и Международным валютным фондом 1947 г. – Режим доступа : [//www.imf.org/external/pubs/ft/sd/index.asp?decision=DN21](http://www.imf.org/external/pubs/ft/sd/index.asp?decision=DN21); Соглашения между Организацией Объединенных Наций и Всемирной организацией интеллектуальной собственности от 17 декабря 1974 г. – Режим доступа : [//www.wipo.int/treaties/en/agreement](http://www.wipo.int/treaties/en/agreement); Agreement between the International Labour Organization and the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization 1947. – Режим доступа : [//www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/unesco.htm](http://www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/unesco.htm); Agreement between the Food and Agriculture Organization of the United Nations and the World Health Organization 1948. - Режим доступа : [//www.apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/agreements-with-other-inter-en.pdf](http://www.apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/agreements-with-other-inter-en.pdf); Agreement between the International Labour Organization and the United Nations Industrial Development Organization 1987. – Режим доступа : [//www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/unido2.htm](http://www.ilo.org/public/english/bureau/leg/agreements/unido2.htm)

4. Забара І.М. Правове регулювання міждержавного обміну інформацією у багатосторонніх договорах // Інформація і право. – 2013. – № 1 (7). – С. 50-57.

5. Забара І.М. Правове регулювання обміну інформацією в діяльності міжнародних організацій системи ООН // Український часопис міжнародного права. – 2012. – № 1-2. – С. 113-120.

6. Колосов Ю.М. Новый международный информационный порядок и проблема поддержания мира / Ю.М. Колосов, Б.А. Цепов. – М., 1983. – 72 с.

7. Ермишина Е.В. Международный обмен информацией : правовые аспекты / Е.В. Ермишина. – М. : Междунар. отношения, 1988. – 144 с.

8. Бацанов С.Б. Словарь международного права / С.Б. Бацанов, Г.К. Ефимов, В.И. Кузнецов и др. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Междунар. отношения, 1986. – 432 с.

9. Собакина Е.В. Международно-правовые проблемы международных обменов информатикой // Советское государство и право. – 1987. – № 4. – С. 77-81.

10. Там же, с. 77. Для характеристики автор використовує термін “інформатика”, притаманний для тогочасних відносин, зазначивши, що “інформатика – поняття, що означає наукову інформацію, а також засоби її збирання, пошуку, переробки, перетворення, поширення і використання у різних областях людської діяльності”. Фактично, у сучасному розумінні і враховуючи тематику статті, автор наголошувала на міжнародному обміні інформацією та інформаційно-комунікативними технологіями.

11. Талимончик В.П. Международно-правовое регулирование отношений информационного обмена / В.П. Талимончик. – С-Пб. : Издательство “Юридический центр-Пресс”, 2011. – 382 с.

12. Колосов Ю.М. Новый международный информационный порядок и проблема поддержания мира / Ю.М. Колосов, Б.А. Цепов. – М., 1983. – 72 с.; Колосов Ю.М. Массовая информация и международное право / Ю.М. Колосов. – М., “Междунар. отношения”, 1974. – 168 с.; Ермишина Е.В. Международный обмен информацией : правовые аспекты. / Е.В. Ермишина. – М. : Междунар. отношения, 1988. – 144 с.; Днепровский А.Г. Правовые проблемы нового международного информационного порядка / А.Г. Днепровский. – М. : Наука, 1989. – 142 с.; Талимончик В.П. Международно-правовое регулирование отношений информационного обмена / В.П. Талимончик. – С-Пб. : Издательство “Юридический центр-Пресс”, 2011. – 382 с.

13. Конвенция об обмене информацией относительно приобретения гражданства от 10 сентября 1964 г. – Режим доступа : [//www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_887](http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_887); Европейская конвенция об информации относительно иностранного законодательства от 7 июня 1968 г. – Режим доступа : [//www.conventions.coe.int/treaty/rus/Treaties/Html/062.htm](http://www.conventions.coe.int/treaty/rus/Treaties/Html/062.htm); Європейська конвенція про отримання за кордоном інформації та свідочств з адміністративних питань (ETS № 100) від 15 травня 1978 р. – Режим доступу : [//www.ua-info.biz/legal/basebi/ua-hmwawr.htm](http://www.ua-info.biz/legal/basebi/ua-hmwawr.htm); Соглашение об обмене правовой информацией от 21 октября 1994 г. – Режим доступа : [//www.lawrussia.ru/texts/legal_383/doc383a336x916.htm](http://www.lawrussia.ru/texts/legal_383/doc383a336x916.htm)

14. Соглашение об обмене экономической информацией от 26 июня 1992 г. – Режим доступа : [//www.zakon.law7.ru/base29/part4/d29ru4034.htm](http://www.zakon.law7.ru/base29/part4/d29ru4034.htm)

15. Соглашение об информационном сотрудничестве в области экологии и охраны окружающей среды от 11 сентября 1998 г. – Режим доступа : [//www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_309](http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_309)

16. Соглашение о межгосударственном обмене научно-технической информацией от 26 июня 1992 года. – Режим доступа : [//www.cis.minsk.by/page.php?id=2458](http://www.cis.minsk.by/page.php?id=2458); Соглашение о свободном доступе и порядке обмена открытой научно-технической информацией государств-участников СНГ от 11 сентября 1998 г. – Режим доступа : [//www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_889](http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_889)

17. Соглашение об обмене информацией в сфере образования государств-участников Содружества Независимых Государств от 31 мая 2001 г. – Режим доступа : [//www.mid.ru/BDOMP/spm_md.nsf/0/6EFD0FAA5996836744257B8D004B3658](http://www.mid.ru/BDOMP/spm_md.nsf/0/6EFD0FAA5996836744257B8D004B3658)

18. Соглашение об организации информационного взаимодействия в объединенных вооруженных силах Содружества Независимых Государств и вооруженных силах государств-участников соглашения от 13 ноября 1992 г. – Режим доступа : [//www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_476](http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_476)

19. Соглашение об обмене информацией о чрезвычайных ситуациях природного и техногенного характера, об информационном взаимодействии при ликвидации их последствий и оказании помощи пострадавшему населению от 18 сентября 2003 г. – Режим доступа : [//www.base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=4754](http://www.base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=4754)

~~~~~ * * * ~~~~~